

Nr 77.

Af herr **Hernlund**, *angående skrifvelse till Konungen i fråga om ändring af gällande bestämmelser rörande muntlig studentexamen m. m.*

Enligt § 106 mom. 1 af Kungl. Maj:ts nådiga stadga för rikets allmänna läroverk den 18 februari 1905 skall i den muntliga studentexamen lärjunge godkännas, om han erhållit »vitsordet godkänd eller därutöfver i minst tio af de läroämnena, som å den bildningslinie, hans examen afser, finnas upptagna å fjärde ringens timplan, eller i nio af dessa ämnen och, i detta senare fall, de två återstående läroämnena å timplanen tillsammans ej upptaga mer än sex veckotimmar» — såvida ej mera än halfva antalet af censorerna finner honom böra på grund af bristande insikter och mogenhet underkännas. Äger examinand ej nämnda betygsantal, är hans underkännande afgjort, äfven om han i ett eller flera ämnen erhållit s. k. öfverbetyg.

Nyssnämnda stadgande har vid tillämpningen af de nya bestämmelserna rörande studentexamen visat sig ödesdigert för lärjungar, som beagnat sig af den i § 8 mom. 1 af läroverksstadgan medgifna rätt att i ring III—IV af gymnasiet bortvälja ett eller eventuellt två af de å den stadgade timplanen för dessa ringar förekommande läroämnena, rörande hvilka för öfrigt gäller, att de ej få tillsammans i ring IV upptaga mer än sex timmar i veckan. Nämnda förhållande är särskildt påtagligt, när lärjunge bortvalt ett sådant ämne som latin eller matematik, hvilka i resp. latin- och realgymnasiums högsta (fjärde) ring upptaga hvar för sig sex timmar i veckan.

I föregående motsvarande stadga af den 22 mars 1895 § 11 mom. 1 föreskrifves däremot, »att lärjunge, hvilken blifvit underkänd i ett af

de ämnen, som kunna af censor från den muntliga pröfningen uteslutas, det oakadt må kunna mogen förklaras, äfvensom att lärjunge, hvilken blifvit underkänd i ett af de öfriga ämnena eller i två ämnen, af hvilka åtminstone det ena hör till dem, som kunna af censor uteslutas, ändock må kunna mogen förklaras, *såvida han äger motsvarande större insikter i ett eller flera andra ämnen*». — Här fästes sålunda tydligt afseende vid, om examinand erhållit öfverbetyg i vissa ämnen.

Nuvarande, ofvan återgifna stadgande har afsevärdt försvårat studentexamen för lärjungar med mera bestämdt utpräglade anlag i viss riktning, hos hvilka öfverlägsenhet i några ämnen visat sig förenad med relativ svaghet i mer än två af vederbörande timplans läroämnen. Det synes mig därför billigt, att snarast möjligt ett tillägg göres i förenämnda § 106 mom. 1 i sådant syfte, att bristande insikter i ett ämne utöfver det i ifrågavarande paragraf och moment medgifna antalet ämnen icke må utgöra hinder för studentexamens godkännande, om examinands betyg i några andra ämnen vittna om mer än vanliga insikter i dessa.

I bestämmelserna uti § 116 o. följ. angående »fyllnadspröfning efter aflagd studentexamen» äro flera förändringar vidtagna i förut gällande föreskrifter till afgjord lättnad för vederbörande examinander, men de uppvägas, enligt min åsikt, knappast däraf att samtidigt (§ 116) stadgats, »att sådan pröfning icke af någon må afläggas mera än en gång i samma ämne och å samma linie». Denna inskränkning synes mig icke vara välbetänkt, enär därigenom en examinador, ställd i valet mellan att underkänna examinanden och på detta sätt kanske förstöra dennes framtidsbana eller att godkänna ett underhaltigt prof, lätt frestas att välja det senare alternativet.

Lämpligheten af ifrågavarande inskränkings upphäfvande torde för öfrigt kunna motiveras därmed att, åtminstone i vissa fall i latinska språket, denna inskränkning kan kringgås, sedan Kungl. Maj:t den 18 juni 1910, genom nådigt bref till kanslersämbetet för rikets universitet, förordnat, »att den i § 12 af nådiga stadgan angående juridiska examina den 29 april 1904 för behörighet att undergå juris kandidatexamen uppställda fordran om vissa insikter i latinska språket skall anses vara uppfylld äfven af studerande, som med intyg af universitetslärare i latin styrker sig hafva förvärfvat de för studentexamen eller fyllnadspröfning

till samma examen i sagda ämne erforderliga insikter. Någon anledning till större stränghet vid fyllnadspröfning i andra ämnen än latin torde svårligen kunna anses förefinnas.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga i nådigt öfvervägande, i hvad mån ändring må kunna vidtagas i nu gällande bestämmelser angående muntlig studentexamen och fyllnadspröfning till samma examen i ofvan angifna riktning.

Stockholm den 6 februari 1911.

Hugo Hernlund.